

'Y MONIARS' AG TEACHT GO CONAMARA

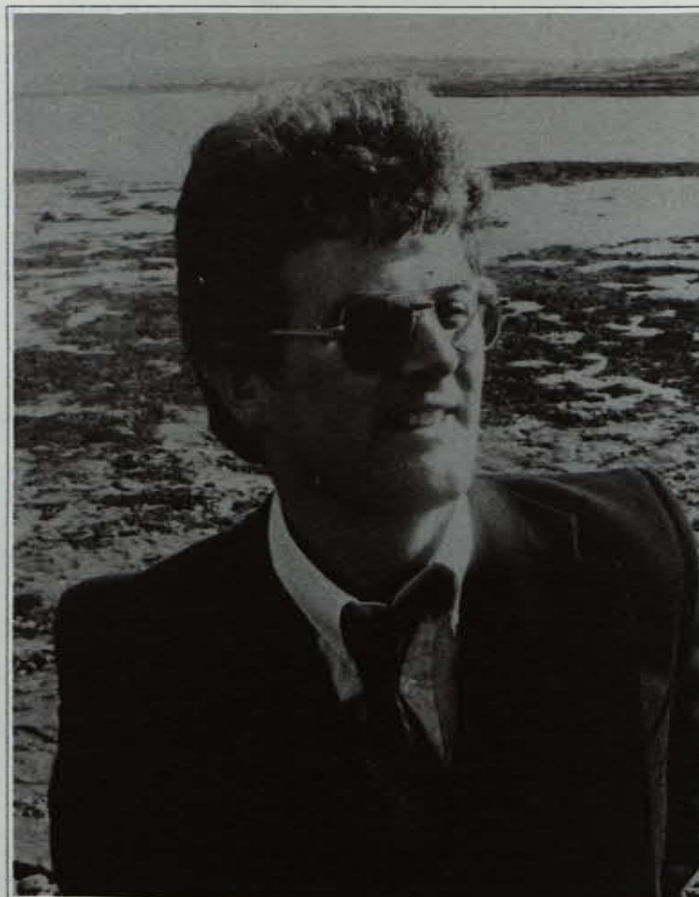
Beidh Na Moniars, ceann de na bannaí ceoil is mó a bhfuil tóir orthu sa Bhreatain Bheag, ag tíoht go dtí an Cheathrú Rua le linn 'Pléaráca Chonamara' i mbliana. Seachtar atá sa bhanna agus chuirfeadh an ceol a chasann siad damhsa i cosa na marbhán. Tá an cheol a chasann siad cosúil le meascán de na Sawdoctors agus na Waterboys le beagán de cheol na Pogues tríd.

Chuala Donncha Ó hÉallaithe iad ag casadh tús mí Iúil ag 'Cnapan' an fhéile is mó ceoil sa Bhreatain Bheag, nuair a bhí cuairt an Phléaráca ar Ffostasol ar bun.

"Thaithin an ceol country-rock a rinne Na Moniars thar cinn liom agus thug mé faoi deara go ndeachaigh na daoine óga a bhí ar an dturas linn amach ag damhsa láithreach nuair a thosaigh siad ag ceol - teist mhaith ar aon bhanna ceoil. Labhair mé leo faoi thíoht go Conamara le linn Pléaráca Chonamara. Nuair a tháinig mé abhaile d'inis mé don choiste futhu agus shocraíodh iad a

iarradh anonn. Bhí cúpla gig socraithe acu ach d'éirigh leo iad a athrú le go bhféadfaidís tíoht."

Chas siad cúpla uair cheana in Éirinn an uair deireannach sa King's Head i nGaillimh, áit a raibh daoine ag damhsa ar na boird ón tús, ceal spáis ar an urlár. Beidh siad ag casadh dhá oíche i ndiaidh a chéile san gCeathrú Rua - ar an Aoine an 16ú in Óstán na Ceathrún Rua le haghaidh an Ciorcal Craiceáilte agus aríst ar an Satharn i Halla Éinne th'éis an coirmcheol mór 'Gaelcheol Tíre ó Chonamara'.

Barry Ronan a bheas i measc na n-amhránaithe ag an gcoirmcheol mór 'Gaelcheol Tíre ó Chonamara' ar an Satharn 17ú Meán Fómhair

Ar ais ar an aer ag amanna nua.

- Luan, Máirt, Déardaoin agus Aoine: Network 2 **8.35 pm**
- Dé Domhnaigh Cúrsaí Ealaíne: RTE 1 **11.05 pm**

Croí agus Anam na Tíre ag tosú 26ú Meán Fómhair

GÆLICHEOL TÍRE

ó Chonamara

Tá sé 20 bliain ó craoladh 'An Damhán Alla' leis an ngrúpa Na Cloigne Folmha ar Raidió na Gaeltachta don chéad uair. B'é 'An Damhán Alla' an chéad cheann de amhráin nuachumtha Chonamara, a eisíodh ar cheirnín agus mar adeir Mícheál Ó Conghaile sa leabhar *Croch Suas É*, scaip an tamhrán i measc muintir na Gaeltachta "mar a bheadh fiabhras ann". Ó shoin tá os cionn 100 amhráin nua tsraithithe ó chumadóirí Chonamara, atá le cloisteál sna pubannaí, sna hallaí damhsa, ar an Raidió agus áit ar bith a mbíonn cóisir. Tá roinnt mhaith dena hamhráin seo eisithe ar chaiséid ag Cló Iarchonnacht.

Seo mar a chuir Mícheál Ó Conghaile síos ar an rabharta cumadóireachta seo sa léacht *Gnéithe d'Amhráin Chonamara Ár Linne* a thug sé do Chumann Merriman i gCathair na Mart i 1993, agus atá foilsithe aige ó shoin mar leabhar:

"Ní amhráin bheaga fhánacha iad ach oiread ach amhráin atá tástáilte ar an bpobal agus a bhfuil glactha leo mar amhráin mhaith tríd is tríd. Ní hamháin go bhfuil siad ar fad foilsithe, nach mór, ach tá siad taifeadta ar chaiséid agus craolta go minic fresin. Tá véarsaí as go leor acu ar bharr a ngoib ag muintir na háite a chuireann spéis in amhráin agus bíonn éileamh orthu ar chláracha iarratais Raidió na Gaeltachta go rialta. Cruthaíonn sé seo go bhfuil siad imithe i bhfeidhm ar shaol sóisialta an phobail, go bhfuil siad tar éis cuisle an phobail a aimsiú, agus go bhfuiltear ar aon bhuile leis."

Foinn country is mó a úsáidtear leis na hamhráin nuachumtha seo agus téann

Gaeilge Chonamara leis na foinn go gleoite. Tá tionchur an tsean-nóis le aithint ar mhodh ráite na n-amhrán i go leor cásanna. Tá tionchur rock ar roinnt beag acu. Chomh maith leis na hamhráin nuachumtha, tá roinnt amhráin traidisiúnta dhá gcanadh ar an stíl nua chomh maith.

Ceol nua-aimsireach fréamhaithe i ndúchas na háite

Is ceol nua-aimsireach an ceol seo ach é préamhaithe i ndúchas na háite. Baineann an cuid is mó dena hamhráin leis an saol mar atá inniu sa Ghaeltacht. Moltar laochra na linne iontu. Cuirtear síos ar an sclábhaíocht a bhíodh ar an mbuildeál i Londain Shasana. Tá trácht ar na potholes, ar na factories ag dúnadh, ar na geallta báid seoil. Níl mórán amhráin ghrá cumta agus níl mórán den maoithneachas ag baint leo, mar atá i gcás na namhrán *Irish Country*.

Agus ós rud é go bhfuil siad dhá gcanadh i nGaeilge, níl aon chanúint neo-meiriceánach dhá úsáid ag na hamhránaithe. Seachas an stíl ceoil féin is ceol dúchasach Gaeltachta é seo. Sé an ceol is mó a thaithníonn le muintir Dheisceart Chonamara ach níl aon aitheantas fáighte ag an gceol seo ar na meáin seachas ar Raidió na Gaeltachta.

An Coirmcheoil i Halla Éinne

Déanfar an ceol seo a cheiliúradh i mbliana le linn Pléaráca Chonamara '94 nuair a thabharfar le chéile i Halla Éinne, An Cheathrú Rua, na amhránaithe agus na grúpaí is mó a casann na hamhráin nuachumtha go rialta. Cineál Woodstock Ghaeltachta a bheas ann. Déanfar an ceolchoirm a thaifeadadh le fístéip agus clár teilifíse a dhéanamh dhó.

I measc na n-amhránaithe agus na ngrúpaí a bheas ag glacadh páirt sa gcoirmcheoil beidh John Beag Ó Flaithearta agus na hAncairí; Máirtín Beag Ó Gríofa agus Cillín; Seán Ó hÉinniú; Gearóid Ó Murchú óna Fíreán; Seán Monahan ón Máimín Cajun Band; Beairtle Ó Domhnaill; Barry Ronan; Tomás Mac Eoin; Peadar Ó Flaithearta agus Dúrling; Na Ceannabháin agus Fóidín Meara.

Tá teora leis an méid daoine ar féidir a scaoileadh isteach. Is féidir ticéid a fháil ó Oifig T.C.A. i nDoire Né roimhré.

BREANDÁN Ó TUAIRISG CONRAITHEOIR TÓGÁLA

LOCHÁN BEAG, INDREABHÁN,
CO. NA GAILLIMHE
FÓN: 091-93201

An Comhlachas Náisiúnta Drámaíochta

Camus, Conamara
Teil: 091-74146 Faics: 74155

Go n-éirí go geal le Féile an Phléaráca